

Večernik

»JUTRA«

Leto IV. (XI.), štev. 16

Maribor, torek 21. januarja 1930

Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček, zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejemnik v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglasi po tarifu

Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Nesoglasja v politiki Italije

Danes se pričinja v Londonu pomorska razorožitvena konferenca. Angleško časopisje se je te dni bavilo zlasti o stališču Italije na tej konferenci. Izgleda, da hoče Italija bluffirati svet s predlogom, da se želijo samega Mussolinija, da se sploh ukinejo vojne mornarice in da je Italija vsak čas pripravljena to storiti, če store isto tudi druge države. Kaj hoče s tem doseči Italija, tako se vprašuje svetovni tisk. Pokazati svojo miroljubnost ona Italija, ki je dozdaj neprestano rožljala z orožjem? Francoski tisk povdarja, da bi bil takšen predlog Italije samo nespretna kopija predloga sovjetskega delegata Litvinova na pripravljani razorožitveni konferenci v Ženevi, ko je — kakor znano — Litvinov izjavil, da je sovjetska Rusija pripravljena, porušiti vse trdnjave in razorožiti vojsko, ako to store tudi ostale evropske države. Razlika med tem sovjetskim in pa med nameravanim italijanskim predlogom pa je ta, da je ruski predlog bil v toliko razumljivejši, ker so Rusi predlagali, da ostane vsaj milica za vzdrževanje notranjega miru. Značilno je, da je Italija nedavno sprejela ameriško tezo o uničenju podmornic, dočim je vse do sedaj uporno trdila, da so za njo podmornice glavno obrambno sredstvo. Očividno — tako sklepajo angleški in francoski listi — hoče fašizem pridobiti na konferenci na ta način Ameriko na svojo stran proti Franciji, s katero Italija pred konferenco ni mogla priti do sporazuma glede pomorske paritete.

Predlog Italije bi bil nedvomno simpatičen, ako bi bil odkritosrčen in ne preračunan samo na to, da dobi Italija na konferenci zaveznika za svoje stališče v sporu s francoskim rivalom. V luči resnice pa je italijanska miroljubnost vse prej kot resna. Dokaz za to so nele nešteti bojoviti govori samega fašističnega diktatorja Mussolinija, ampak tudi stremjenja in pojavi javnega delovanja fašističnih oblasti in fašističnega tiska. Še 13. tm. je »Il Popolo di Trieste« ob soglasju ostalega italijanskega tiska smel ob popolnem soglasju fašistične cenzure napisati članek, s katerim naravnost ogroža integriteto naše države, ko pravi: »Jugoslavija mora pričakovati revizijo svojih meja napram Italiji«. V zvezi s tem je tudi znano, da se v Italiji neprestano pojavljajo vedno novi znaki iredentističnega gibanja za odcepitev Dalmacije od naše države, da so se baš minole tedne — glasom poročil fašističnih listov samih — vršile po celi Italiji neštete nove manifestacije fašistične dalmatinske lige ob sodelovanju vlade, civilnih in vojaških oblasti. Na taki slavnosti v Villarotti je sam pokrajinski prefekt kot zastopnik vlade zaključil svoj govor z vzkliki Duceu, ki »dnevno misli na ono zemljo, katera trpi v robskem jarmu tujca«. Enake slavnosti so se nedavno vršile v Reggio Emiliji, v Modigliani, v Anuli, v Potenzi, v Farenzi, v Napulju, Imoli itd. Povsod borbeni govori za »osvobodjenje Dalmacije« povsod

Za Haagom — London

DANES BO SLOVESNO OTVORJENA ZGODOVINSKI ZNAMENITA POMORSKA RAZOROŽITVENA KONFERENCA V LONDONU.

LONDON, 21. januarja. Lloyd George je imel v londonskem liberalnem klubu zanimiv govor, v katerem se je bavil s sedanjo londonsko pomorsko razorožitveno konferenco. Bivši ministrski predsednik je med drugim izjavil, da je potrebno poudariti, da morajo radi sedanjne izredno važne konference izginiti vsa strankarska nasprotstva in da morajo vsi Angleži želeli konferenci najboljši izid. Sicer je res, da sedanja delavska vlada ne predstavlja večino angleškega naroda, vendar jo je treba v teh zgodovinskih znamenitih dneh smatrati za narodno vlado in ji nuditi vso podporo, da bo končala konferenca s čim večjim uspehom.

V svojih nadaljnjih izjavanjih se je bavil Lloyd George z zadnjim govorom viskonta Greya, ki je izjavil, da liberalci vedno bolj izgubljajo zaupanje v strankino vodstvo, češ da spravlja Lloyd George stranko vedno bolj na rob pro-

pada. Lloyd George je v odgovorih izjavil, da odločno zavrača neutemeljene Greyjeve očitke in ga obenem prosi, naj v bodoče opusti take izjave, ki morejo samo škodovati liberalni stranki in to ravno v trenutku, ko se pripravlja, da zopet zavzame svoje stare pozicije v Angliji.

LONDON, 21. januarja. Snoči je priredila angleška vlada na čast v Londonu navzočim članom delegacij petih pomorskih vlasti slavnosten banket za 450 oseb, ki ga označujejo listi kot najslajnejšega, kar se jih je vršilo v zadnjih 10 letih. Macdonald je zavzel častno mesto, na njegovi desni je sedel ameriški državni tajnik Stimson, na levi pa francoski ministrski predsednik Tardieu. Konferenca bo po današnji slovesni otvoritvi odgodena do četrtega, ker hočejo stopiti posamezne delegacije poprej medsebojno v stike.

Veliki uspehi Avstrije v Haagu

DUNAJ, 21. januarja. Drevi prispe avstrijski zvezni kancelar dr. Schober z ostalimi člani avstrijske delegacije iz Haaga zopet na Dunaj. Za njegov sprejem se vrše velike priprave. Današnji listi se podrobno bavijo s haaškimi rezultati s posebnim ozirom na Avstrijo. Vsi listi soglašajo v tem, da so sklepi haaške konference za Avstrijo največjega pomena. S tem, da so se velevalisti odpovedale zastavnim pravicam, je avstrijska kreditna sposobnost v inozemstvu zopet vpostavljen in more Avstrija sedaj sklepati posojila na svetovnem finančnem trgu tudi brez privoljenja upniških držav ali Društva narodov. To pa pomeni na drugi strani tudi konec tutorstva s strani reparacijske komisije, kar bo zelo ugodno vplivalo na gospodarsko življenje v Avstriji. V zvezi s tem je pričakovati primerno znižanje izdatkov v državnem proračunu kakor tudi primerno znižanje sedanjih davčnih bremen.

Komunistične aretacije v Budimpešti

BUDIMPEŠTA, 21. januarja. Tukajšnja policija je zvedela, da se je več po sovjetskem režimu na Madžarskem na smrt obsojenih madžarskih komunističnih agitatorjev, ki pa so bili kasneje zamenjani za madžarske vojne ujetnike, zopet vtihotapilo skrivoma na Madžarsko, kjer razvijajo sedaj živalno komunistično propagando. Tako je izsledila policija v sedmem mestnem okraju dve tajni komunistični tiskarni in velike mno-

dalmatinske zastave, povsod petje »splitske himne«. Na decemborskem kongresu italijanskih fašističnih dijakov v Rimu se je govorilo o »pripravih za oboroženo borbo pod geslom »Spalato!« Načelnik mesta Parme je naročil vsem šolam, da se morajo otroci naučiti »Splitsko himno«.

Ako vidimo, da se vse to vrši o-

žine propagandnega materiala. 14 oseb je bilo aretiranih. Med aretiranimi sta tudi znana agitatorja Hazy in Csapo.

Fordova tvornica v Koelnu

ESSEN, 21. januarja. Nemško zastopstvo Fordove družbe je včeraj podpisalo pogodbo z mestom Koelnom o zgraditvi Fordovih tvornic. Ford je takoj nato izdal ukaz o napravi potrebnih delavnic.

Krvava zakonska drama v Parizu

PARIZ, 21. januarja. Na kliniki v Neuillyu je gospe de la Soto, nečakinja argentinskega poslanika v Rimu, včeraj njen soprog usmrtil s štirimi revolverskimi strelji. Morilec je zdiral po svojem dejanju takoj na cesto, kjer si je pognal dve krogli v glavo. Oba zakonca sta se po daljši ločitvi pred kratkim zopet pobotala, posebnost radi tega, ker je ona pričakovala porod. Ker pa ji je mož zadnje dni zopet grozil, da jo usmrti, se je žena odločila, da se takoj po porodu definitivno loči od njega.

Zopet velike letalske nesreče

LONDON, 21. januarja. Iz Palmbeacha v Kaliforniji javljajo, da je hidroavijon, ki je doletel z otoka Bahatea, pri spuščanju padel iz 150 m višine v jezero Worth. Pilot in 2 mehanika sta mrtva, dva potnika sta težko ranjena. — Pri Los Angelesu pa je 19. t. m. ponesrečilo letalo, v katerem je bilo 14 oseb, ki so vse mrtve, med njimi oba pilota.

oblasti in italijanske vlade, mora biti nam, pa tudi celemu svetu jasno, da je med fašističnimi izjavami v Londonu in med fašističnimi dejanji doma veliko nesoglasje. Celemu svetu mora biti jasno, da bi bil predlog Grandija, ako ga bo na londonski konferenci res stavil farsa, ki jo more resno vzeti samo absolutni

italijanske fašistične poli-

Obrtno gibanje v Mariboru

Pretekli mesec je bilo izdanih v našem mestu 30 novih obrtnih pravic in sicer: Terbuc Franc, vulkaniziranje gumijevih izdelkov, Koroška c. 39; tvrdka »Jugoavtomate«, trgovina z vsakovrstnimi avtomati, Aleksandrova c. 11; Sluga Martin, čevljar, Dvořakova ul. 4; Karner Hinko, krojač, Stritarjeva ul. 5; Wistan Rudolf, slaščičar, Aleksandrova c. 64; Milič Makso, trgovina z delikatesami, Betnavska c. 23; Marmolja Mirko, trgovina z izolacijskimi predmeti, Cankarjeva ul. 26; Kanc Maks, pokrajinski fotograf, Gosposka ul. 33; Uhl Hinko, izdelovanje kreme, Splavarska ul. 7; tvrdka Tautz & Zahradnik, brivska obrt, Trg Svobode; Voelker Ivan, prodaja olja in bencina, Kersnikova ul. 1; Kollin Andrej, trgovina z manufakturo, Marilijna ul. 24; Goettlich Franc, sejarstvo z manufakturnim blagom in posodo, Koroška cesta 128-a; Hetzl Ottilija, trgovina s kurivom in stavbenim materialom, Gosposka ul. 3; Novak Karolina, trgovina z delikatesami, Frankopanova c. 27; Legat Edvard, mehanik, Vetrinjska ul. 30; Blatnik Vilko, trgovina s čevlji, Meljska c. 2; Gregorc Hilda, damska frizerka, Aleksandrova c. 26; Blatnik Vilko, čevljar, Meljska c. 2; Pečnik Kornelija, šivilja, Gosposka ul. 56; Zabukovec Ant., čevljar, Koroška c. 39; Čurin Franjo in Sulek Franjo, čevljarska obrt, Slovenska ul. 24; »Konfiserija Flora«, Aleksandrova c. 40; Čepi Ljudmila, branjarija, Linhartova ul. 25; Tichy Josip, trgovina z elektrotehničnimi predmeti, Slovenska ul. 16; Reich Ljudmila, trgovina z galanterijo in pleteninami, Aleksandrova c. 40; Jaš Maks, trgovina z mešanim blagom, Pristaniška ul. 2; Lobnik Franc, trgovina z mešanim blagom, Livani trg 10; Finci Izidor, trgovina z modnim blagom, Jurčičeva ul. 9 in Rojko Alojz, mesar, podružnica, Vodnikov trg 3.

Izbrisanih pa je bilo meseca decembra skupno 11 obrtnih pravic.

Nenavadna odškodninska tožba

Budimpeštansko sodišče se je 16. tm. bavilo z izrednim slučajem: trgovec Ivan Sulyck-Csoma iz Nagy-Batonyja na Madžarskem je proti ogrski socialno-demokratski stranki naperil tožbo za odškodnino 4000 pengov, češ da ga je stranka brez njegovega privoljenja postavila za kandidata v urad za socialno zavarovanje, dasi je član kršč. socialne stranke, in da je vsled tega izgubil velik del odjemalcev. Zahteva od stranke povrnitev škode, ki jo ceni na 4000 pengov. Razprava je bila preložena.

Vojaštvo proti tihotapcem.

Med ameriško in kanadsko vlado se vrše sedaj pogajanja za postavitev 10.000 močno oboroženih vojakov ob vsej kanadski meji. Ameriška vlada hoče namreč skleniti dogovor, po katerem naj bi obe vladi postopali skupno v pobijanju tihotapstva alkohola.

Med prijatelji.

Dva prijatelja, muzik in pesnik, se sprehajata po ulicah. Pred hišo, na kateri je vzidana spominska plošča, obstojita in ugotovita, da je tam pred mnogo leti stanoval slaven skladatelj.

»Kaj bo stalo na hiši, kjer stanujem, zapisano, ko bom umrl jaz?« vpraša elegično muzik.

»Odda se soba!« odgovori lakonično pesnik.

Delavska Ljudska univerza

OTVORITEV V STUDENCIH. — DEL AVSKE RAZMERE IN POTREBE. — LJUDSKO VZGOJSTVO DRUGOD. — SMERNICE ZA DELO. — AGILEN ODBOR.

Z današnjo dobo prihaja problem vzgoje širših narodnih plasti z veliko jakostjo v ospredje. Saj ji celo vrhovna državna oblast pripisuje odločilno važnost za razrešitev krize, v katero so nas pahili večletni strankarski spori. Nadaljnji srečni razvoj je pa tudi v veliki meri odvisen od izobrazbe širokih množic našega ljudstva.

Največji industrijski center mariborske okolice so Studenci. Položaj delavstva danes ni posebno rožnat. Gmote razmere so pognale v veliki meri tudi že žene in matere v tovarne, stariši se v mnogih primerih ne morejo sami brigati za deco, družina je v nevarnosti razpada, delavec podzvestno išče razvedrila, pa tudi — izobrazbe.

Tega so se jasno zavedali ustvaritelji Ljudske univerze v Studencih, ki naj po zgledu drugih takih institucij nudi duševno hrano delavstvu. Odbor — na čelu sam domači župan — je uvidel, da je potrebno resno delo, ki naj bo v tesni zvezi s potrebami in željami delavskih plasti. Težnja po pravi izobrazbi delavstva ne sme dovoljevati površnega pomovanja ljudskega vzgojstva: to delo naj ne bo idealistično sanjarenje brez ozira na dejanske potrebe in na značaj delavca, kakor tudi ne konglomerat znanstvenih drobcev iz raznih področij, ki delavca ne zanimajo.

Centralna naloga n. pr. danskih ljudskih visokih šol je, da izkristalizira pri svojih poslušalcih svetovni in življenjski nazor (ne pa politični!), da vzgoji značaje in močne osebnosti — in v širšem obsegu — da zbudi vse tvorne sile v narodu.

Sicer si mora človek svetovno nazorje priboriti sam z ustvarjanjem in delom v življenju, šola in drugi pa mu lahko pokažejo le vrednote, ki jih ni vposluševal; vendar lahko Ljudska univerza

opozori na razne oblike miselnosti, o katerih sliši človek dnevno. Z objektivno presojo vezi v sodobni družbi bi se moral delavec seznaniti z družboslovnimi zakonitostmi, ne da bi padel v bivše politične ideologije. Za taka stvarna razmišljanja je v današnji nestrankarski dobi dovolj zanimanja, kar bi noglo v veliki meri omiliti tudi »razredne« diference. Medsebojna odvisnost, človečanstvo so ideje, ki so vsem skupne in posegajo v življenje vsakogar. Res je sicer, da delavec čisto drugače doživlja ideale kakor inteligent-intelektualec, vendar je tudi delavec dostopen za etična in kulturna vprašanja, pa tudi za razne panoge znanstva, ki so v zvezi z resničnim življenjem.

Ljudska univerza bi morala biti kulturno torišče za vse industrijsko delavstvo, zato bi naj tudi industrijska podjetja po vzgledu drugih držav žrtvovala nekaj sredstev v to svrhu. Hvalevredno je dejstvo, da je občina v Studencih votirala v te svrhe lepo vsoto in je s tem dokazala, da pravilno pojmuje vzgojno delo za svoje občane-delavce.

Razen zanimivih predavanj, ki naj res odgovarjajo potrebami delavstva, bi se naj vršili tudi poljudni koncerti, predvajali kulturni filmi (aparati je v poslopiju na razpolago), vršila bi se naj predavanja ali tečaji za delavce, ki se posebe zanimajo za kak predmet ali kompleks problemov. Vsekakor je za tak program ena tedenska ura mnogo premalo.

Začetek je sicer skromen, prepričani pa smo, da ima odbor Ljudske univerze v Studencih voljo, da ustvari nekaj trdnega in trajnega. Glavni činitelj za uspeh delavske Ljudske univerze pa bo delavstvo samo. Z rednim obiskom prirediteljev bo dajalo najmerodajnejše smernice njenemu delovanju.

deluje tudi slučajno pri neki dijaški predstavi. Slučaj hoče, da prisostvuje tej predstavi pesnik O. Neill, čigar »Kling Jones« se je takrat ravno pripravljaval v Londonu. O. Neill je ves prevzet od igre tega zamorca in ga pregovori, da prevzame glavno vlogo v njegovem komadu v Londonu.

Uspeh v Londonu je napravil Robesona mah igralcem, za katerega so se ravnatelj trgal. Tudi Reinhardt se poteguje za črnega mojstra igralca. Toda med tem so ravnotako slučajno kot igralca, odkrili pevca Robesona. In uspeh njegovega debuta je še zdaleka prekosil njegove igralske uspehe. Z orjaškimi koraki se povzpne vedno višje. Koncertna turneja se vrsti za turnejo. On nastopa v vseh muzikalnih centrih sveta, polni večkrat letno ogromne dvorane, kot Carnegie-Hall v New Yorku, ali Albert-Hall v Londonu, je enako slavljen v Parizu, na Dunaju in v Pragi, mora med tem odpeti nesešteto gramofonskih plošč in dajati radio-koncerte.

Ako pomislimo na uspehe tega orjaškega zamorca, ki pa je postal popoln gentleman, potem vpliva njegova skromnost, s katero nastopa toliko bolj simpatično. In če govori, potem razumemo, da nimamo pred sabo samo izbornega in nenavadnega umetnika, marveč da stoji pred nami velika človeška osebnost. Potem razumemo nenaadoma, da imajo njegovi silni uspehi svoj globlji izvor: je to visoko in najčistejše človečanstvo, ki izžareva iz tega pravega svečenika njegove umetnosti. — Leopold Narton.

Koncert Glasbene Matice v Mariboru je iz tehničnih razlogov preložen na 3. februar.

Ljudska univerza v Studencih. V četrtek, dne 23. tm. predava gosp. Robnik o trojnem bistvu človeka. Začetek točno ob 19. uri. Pridite!

Ivan Grozni

veran zgodovinski dokument iz 16. stoletja. — Propast ruskega bojarstva

24. tm. v Grajskem kinu

Mariborski in dnevni drobiž

Ivan Grozni

(K premieri dne 24. tm. v Grajskem kinu.)

Minilo je čez 300 let po dogodkih, ki jih prikazuje film Ivan Grozni in malo spominov je ostalo v Rusiji na tiste čase. Še se širijo med narodom sporočila o slavi, razkošju in krutosti groznega carja, še se tam in tam pojo pesmi o smrtni odsodbi carjeviča, o napadu Tatarjev na Moskvo in o tem, kako je Jeremak Timofejevič odkril Sibirijo, a v teh sporočilih, pesmih in pripovedkah je pomešana resnica z izmišljotino, sporočila dajejo resničnim dogodkom negotove obrobe in dovoljujejo domišljiji, da si samovoljno izpopolni te slike. Grozni car Ivan pa ni sam odgovoren za svoje carstvanje, ker ni sam ustvaril svoje samovoljnosti in mučenja, usmrčevanja in onečaščenja. Vse to je bilo tedaj dolžnost in običaj. Te grozovite pojave so pripravili tedanji časi in zemlja, ki je padla tako nizko, da je brez srda mogla dati vse to. Sama je ustvarila Ivana, kakor so Rimljani sami ustvarili Nerona. — Opozorjamo Vas o tej priliki na roman A. K. Tolstoj »Knez Serebrjani« — ki opisuje dobo Ivana Groznega in je film verna slika te dobe.

Sprejete ostavke na državno službo.

Sreski sanitetni referent v Prevaljah dr. Boštjan Erat in manipulantka pošte v Ptuj Marija Rabič sta podala ostavko na državno službo. Obe ostavki ste sprejeti.

K plačevanju davčnih zaostankov z 20% priznancami.

Finančna direkcija razglasa nadnadno: Stare davčne zaostanke je mogoče urediti samo v roku šestdesetih dni, t. j. do vštete dne 17. marca 1930. Po tem roku se potrda in priznanice v to svrhu ne bodo več sprejemale in se po tem roku država tudi ne bo smatrala za zavezano, plačati zanje komurkoli ali karkoli.

Svetosavska proslava

se bo vršila v ponedeljek, dne 27. tm. v kazinski dvorani. Dopoldne ob 10. sečenje kolača, zvečer ob 8. pa koncert in ples.

K otvoritvi hangarja v Mariboru

so brzojavno ali s posebnimi dopisi čestitali in želeli nadaljnjih uspehov v delovanju za zračni promet Aeroklubu v Mariboru gg. pomožni škof dr. Ivan Tomažič, pomočnik bana dravske banovine dr. Otmar Pirkmajer, za središnje upravo Aerokluba v Beogradu in za društvo za zračni promet ravnatelj Sondermajer ter Aeroklub v Ljubljani.

Konjske vprege pred sodiščem.

Zadnji čas so postale moderne tatvine konjskih vpreg po Mariboru in okolici. Včeraj sta se morala takšna dva zlikovca zagovarjati radi tatvine konjskih vpreg pred okrožnim sodiščem. V pozni jeseni sta se dva delavca s Felberjevega otoka vračala domov v Slovenske gorice. Že v Mariboru pa sta si naložila na ramena vsak po eno vrečo, v katero sta hotela nabasati nakradene stvari, ki bi jima prišle pod roko med potjo. Okrog polnoči sta prišla mimo hleva posestnika Sodeca v Zimici in v nočni tišini nabasala v vreče dve konjski vpregi ter ju naslednje jutro odnesla v Maribor prodajat. Vpregi pa sta bili stari, tako, da dolgo ni bilo mogoče najti kupca. Predno sta nočna junaka spravila ukradeno vprego v denar, so ju že pograbili detektivi in oddali sodišču. Tam sta takoj vse lepo priznala. Sodniki so bili radi tega tudi precej usmiljeni. Izkazalo pa se je, da bi bil za to tatvino novi kazenski zakon mnogo ostriši in so zato tatova konjskih vpreg sodili še po starem zakonu in njima naložili 1 mesec in 14 dni ječe. Konjsko vprego, katero je sodni zvedenec g. Kravos ocenil s 1000 Din. pa si je okradeni kmet s pomočnikom odnesel domov takoj iz sodne dvorane.

Društvo jugoslov. akademikov v Mariboru

izreka iskreno zahvalo vsem damam častnega damskega komiteja, vsem gg. trgovcem in vsem ostalim, ki so na kakršenkoli način pripomogli k lepemu uspehu akademskega plesa.

Težka nesreča na koroški železniški progi

Sinoči ob tritretu na 22. uro se je zgodila pri železniškem prevozu, kjer križa koroška železniška proga Tržaško cesto težka nesreča. Zatvornice so bile zaprte, ker je baš prihajal tovorni vlak v smeri koroškega kolodvora. Ker se po odhodu vlaka niso zapornice odprle, je 24 letni zidarski pomočnik Franjo Cestnik, kateremu se je mudilo na stanovanje v Koroški cesti 29 stopil na progo, na drugi strani je storil isto 24letni delavec Anton Lakner, ki stanuje na Tržaški cesti 97. V tistem trenutku pa je prispel z nasprotni strani s Tezna stroj, ki se je vračal v kurilnico. In zgodila se je grozna nesreča. Franju Cestniku je odrezalo pri kolenu desno nogo, katero so dalj časa iskali po progi, a Antonu Laknerju je odtrgalo levo stopalo. Cestniku je natrlo tudi lobanjo. Več ran ima tudi po životu. Pri sunku je dobil tudi notranje poškodbe. S koroškega kolodvora avizirana rešilna postaja je poslala na kraj nesreče 2 rešilna avtomobila, ki sta ponesrečenca odpremila v splošno bolnico, kjer sta bila oba takoj operirana. Stanje obeh je zelo težko. Nesreča se je zgodila vsled nepredvidnosti obeh ponesrečenec, obenem pa je opomin za železniško upravo, da je treba ob Tržaški cesti in pri magdalenskem parku nujno preskrbeti večje varnostne naprave.

Mariborska podružnica Narodno-strokovne zveze

je imela v nedeljo 19. tm. ob 10. dop. svoj občni zbor v Narodnem domu. Navzočih je bilo 48 članov. Število članov je od ustanovitve znatno naraslo. Po poročilih predsednika, tajnika in blagajnika je poročal predsednik izvršilnega odbora iz Ljubljane tov. Juvan o položaju delavstva v obče, okrožni tajnik g. Kežar pa o strokovnem delu v Mariboru tekom zadnjih mesecev. V novi odbor so izvoljeni kot predsednik knjigovoz tov. Ladi Slav Saje, podpredsednik predelavec Ivan Silič, tajnik Fr. Nabergoj in blagajnik Fr. Vouk. Sklenilo se je naprositi centralo, da se prihodnji kongres NSZ vrši v Mariboru.

Živinski sejem v Mariboru.

Na zadnji živinski sejem je bilo prignanih skupno 540 glav živine, prodanih pa je bilo 268 komadov, od teh 46 v Avstrijo in 16 v Italijo. Povprečne cene so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže 9—9.50 Din, poldebili 8—8.50 Din, plemenski 7—8, biki za klanje 6.50—9, debele glavne krave 7.25—8, plemenske 6—7, za klobase 4.75—5.25, molzne 7—8, breje 7—8, mlada živina 7—9.75 Din. — Na zadnjem svinjskem sejmu pa so bile cene sledeče: mladi prašiči 7—9 tednov 250—280 Din, 3—4 mesece 350—450, 5—7 mesecev 480—550, 8—10 mesecev 600—850, 1 leto 1.000—1.200, 1 kg žive teže 10—12.50, 1 kg mrtve teže 17—18 Din.

Slovensko planinsko društvo

opozarja ponovno svoje članstvo glede polovičnih voženj, da veljajo te legitimacije edino le za osebne in mešane vlake, nikakor pa ne za brzovlake.

Kožuhovinski sejem.

Iz dopisiljave kožuhovine divje kože se vidi, kako veliko zanimanje vlada za naš kožuhovinski sejem, ki se bo vršil v ponedeljek 27. januarja v prostorih ljubljanskega velesejma. Kakor že vsa prejšnja leta, odkar je začela zbirati in prodajati kožuhovino »Divja koža«, vlada med lovci veliko zanimanje za prodajo. Vsi pravi lovci se zavedajo, da primerno ceno doseže njihovo blago le, če je prodano po »Divji koži«, katere edini namen je, dvigniti cene naši kožuhovini, jih obdržati v odgovarjajoči višini in tako pomagati našemu lovstvu. Če še niste poslali Vaše kožuhovine, jo pošljite takoj na naslov: »Divja koža«, Velesejem, Ljubljana.

Miren dan in mirno noč

je imela včeraj mariborska policija. Kro nika ne zaznamuje niti ene aretacije, kar je vsekakor izreden slučaj.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Torek, 21. januarja ob 20. uri »Lepa pustolovščina«, ab. C. Kuponi.

Sreda, 22. januarja. Zaprto.

Četrtek, 23. januarja ob 20. uri »Zločin in kazen«. Gostovanje Hudožestvenikov.

Petek, 24. januarja ob 20. uri »Cvrček za pečjo«. Gostovanje Hudožestvenikov. Sobota, 25. januarja ob 15. uri »Krog s kredo«. Dijaška predstava. Pri znižanih cenah.

Celjsko gledališče.

Sobota, 25. januarja ob 20. uri »Siro-maštvo ni sramota«. Gostovanje Hudožestvenikov.

Hudožestveniki v marib. gledališču. V četrtek, 23. t. m. in petek, 24. t. m. gostuje v Mariboru praška skupina slavne-ga moskovskega Hudožestvenega teatra pod vodstvom tudi v Mariboru dobro znanega umetnika g. Pavlova. Vprijorji se prvi dan Dostojevskega slavni dramatizirani roman v desetih slikah »Zločin in kazen«, ki ga režira g. Hmara, drugi dan pa Dickensova prisrčna bojična igra »Cvrček za pečjo« tudi v režiji g. Hmara. Občinstvo se naproša, da si še pravočasno preskrbi vstopnice.

Dijaška predstava »Krog s kredo« v marib. gledališču. Namesto prvotno najavljene »Radikalne kure« za ab. A. se vrši v soboto, 25. t. m. ob 3. pop. prekrasna Klabundova kitajska igra kot dijaška predstava. Cene 2—7 Din so tako nizke, da si pač vsak dijak lahko ogleda to literarno gotovo neoporečno delo.

Paul Robeson, zamorski basist

(K koncertu v ponedeljek, 27. t. m.)

Čuden potek življenja: Mladost v ozkem miljeju očetove obitelji. Sin pridigarja, ki bi se naj posvetil kakemu boljšemu meščanskemu poklicu. Nadarjen, priljubljen in ugleden športnik v nogometnem klubu svoje univerze. Povsod ga je dosti in vsi ga radi vidijo. Tako so-

Napoleon in Jugoslovenci

FRANCOSKI UČENJAK O ILIRSKI ZGODOVINI. — NAPOLEON KOT PREDHODNIK JUGOSLOVENSKEGA EDINSTVA. — PEAVILNA OCENA FRANCOSKE VLADAVINE.

Ilustrovaná revija »La Méditerranée«, ki izhaja od lani v Marseillu in ki si je stavila nalogo, da zastopa interese vseh 20 sredozemskih držav — med temi je tudi Jugoslavija! —, je že večkrat prinesla informacije tudi iz Jugoslavije, zlasti o našem pomorstvu. Zadnja — januarja — številka pa objavlja obširno študijo prof. Warniera pod naslovom »Napoléon et les Yougoslaves« (Napoleon in Jugoslovenci), v kateri avtor proučava problem Napoleonove Ilirije s pomorsko-mediteranskega vidika.

G. Warnier slika zgodovina Napoleonove okupacije zlasti z ozirom na pomorsko območje »ilirskih provinc«, na Dalmacijo. Povdarja, da mnoge važne podrobnosti iz tega zanimivega poglavja zgodovine južnih Slovanov niso dovolj proučene in da se mišljenja znanstvenikov v marsikaterem vprašanju znatno križajo. Vkljub vsem različnim stališčem pa ni dvoma, da je Napoleon pripravil 19. stoletje in da je direktni predhodnik jugoslovenskega edinstva. Sklenivši ustanovitev ilirskih pokrajin je proglasil Napoleon pred licem Evrope, da imajo te pokrajine skupni značaj. Osvobodil jih je tradicionalnega varuštva in nasprotujočih si interesnih sfer s tem, da jih je združil s skupno usodo in skupno nado. Vrnil jih je tja, kamor so po naravi spadale. Furlanske in istrske luke so dobile svoje naravno zaledje, Hrvači in Slovenci med Alpami, Savo in Jadratom pa so tvorili skladno celoto. Ta nova slovanska država se je širila vse tja do meja Srbije, kjer so tudi prebivali južni Slovani, ki so se borili za osvoboditev.

Pisec studije se še enkrat ozre na zgodovinski razvoj ilirske ideje in našteva potem dobre in slabe posledice francoske vladavine v naših krajih začetkom 19. stoletja. Najbolj se graja ekonomska politika okupacijskih oblasti in njih protiklerikalno stališče, in trdi se, da Francozi niso pravilno razumeli verskih potreb svojih novih podanikov. G. Warnier povdarja, da Napoleonova vladavina v teh krajih pada v dobo, ko

so se pričeli veliki ekonomski preokreti in kriza kot posledica novih tehničnih izumov in spremenjenih življenjskih prilik. Avstrijski cesar, ki je po odhodu Francozov obiskal Dalmacijo, je imel priliko, se prepričati o naglem napredku dežele. Ko je neprestano čul, da so to in to napravili Francozi, je spontano vzkliknil: »Škoda, da niso dalje ostali!« To je sicer legenda, vendar sama na sebi zelo značilna. Kar se tiče verskega problema, pravi g. Warnier: Evropa je, kakor znano, smatrala Napoleona po pravici naslednikom francoske revolucije, ki je bila v marsičem protiverska ali vsaj protiklerikalna. Zato je razumljivo, da so vaški župniki hujskali narod proti Francozom in da je bilo — zlasti splošno — mnogo nespornost. Toda izvrstni odnošaji maršala Marmonta z dalmatinskimi franjevci najbolj demantirajo trditve o verski ozkosrčnosti ali celo nestrpnosti. Napoleonovih okupatorskih oblasti. Resnejše je vprašanje navačenja, kateremu pisec posveča posebno pozornost. Napoleon je — kakor znano — potreboval mnogo vojakov, »ilirski« vojniki pa so spadali med najboljše njegove čete, kakor so bili bokeljski mornarji in lastniki ladij izvrstni pomorci, ki so Napoleonu zelo dobro služili proti Angliji. Morebitne pogoške francoske vladavine pa popolnoma nadomeščajo velike zasluge na prosvetnem polju, zlasti kar zadeva šolstvo in narodni jezik.

Svojo študijo zaključuje g. Warnier: »Treba pogledati zemljevid Mediteraneja, ako se zamislimo v Napoleonovo politiko. Biti gospodar Mediteraneja — bi rekel Napoleon — to je glavno in stalni cilj moje politike. Tako je tudi bilo. O tem priča vojna v Egiptu in tudi njegovi naporji v Španiji in Italiji. Napoleon je provodil svojo sredozemsko politiko, zbudivši Španijo iz stoletne letargije in pripravljajoč edinstvo Italije. Ta cilj mu je plaval pred očmi tudi tu na slovanskih obalah Jadrana — na pragu jugoslovenskega edinstva.

„Plavi vampir“ v Hollywoodu

Filmska umetnica Dorothy Mackail v Hollywoodu je strah in trepet vseh poročenih žen, ki imajo lepe može. Dobila je prilike »blonds wamp«, kar znači »plavi vampir«. In res je ta 22letna filmska zvezda, rodem iz angleškega pristaniškega mesta Hull, doživela že nešteto ljubavnih afer. Najprej se je pojavila kot koristka v londonskem hipodromu, nato je bila plesalica, in nekega lepega dne se je pojavila v Ameriki. Njeno izredno lepo telo ji je doneslo lepo karijero. V najsijajnejšem varietej sveta »Ziegfield Folies« jo je odkril slavni režiser Fitzmaurice in jo privedel k filmu. Od takrat datira burno življenje te inkarnirane strasti in volje za življenje. Imela je nešteto ljubavnih afer z oženjenimi moškimi, zaljubila pa se je tudi smrtno v Milana Silsa, ki je pa poročil Doris Kenyon. Po tem ljubezenskem brodolomu je nekaj časa bila rezervirana, a kmalu se je spet vrgla v vrtinec življenja. V ostalem je Dorothy Mackail velika športarica, zlasti ljubi plavanje, potapljanje in veslanje.

Ljubezenska pustolovščina poljske grofice

Na Montparnassu v Parizu se je nedavno odigrala še ne popolnoma razjasnena dogodka: pred odličnim zabavnim lokalom stoji taksi, vanj vstopa elegantna dama. Dva premlevalca hočeta tudi vstopiti. Med njima pride do prepira, nakrat poči strel. Eden spremljevalcev pade ranjen na trotoar, krog njega se zbira publika, prihite redarji. Ranjenca odpeljejo v bolnico. Med vožnjo izjavi, da je streljal sam nase, in umre. Ugotovi se, da je mrlič rumunski inženir Maks Kraysl, ki je že več let živel v Parizu kot upravnik velike tvornice strojev. Elegantna dama je bila poljska grofica Marija Kunkiewicz, ki stanuje v Auteilu

v elegantno urejeni vili in ima veliko posestvo v Provenci. Je ločena žena, ki igra veliko vlogo v pariški družbi, a se je zadnji čas umaknila. Drugi spremljevalec je ruski veletrgovec Dimitrij Kolenko, ki živi od revolucije v Parizu, se je šele pred kratkim spoznal z grofico in se je v njo hudo zaljubil. Policijska oblast stoji pred uganko: ali gre za umor ali samomor? Ugotovljeno je, da je revolver, s katerim je bilo streljano, last grofice. Pri zaslišanju je grofica izjavila, da jo je Kraysl hotel poročiti, ona pa ga je odbila, ker je imela utis, da mu je bolj za njeno bogastvo nego za njo. Kraysl pa je bil silno ljubosumen na Kolenko in dotični večer je prišlo med obema do napete scene. Kraysl je bil zelo deprimiran in je mnogo pil. Ko so odšli iz lokala, Kraysl ni hotel dopustiti, da bi jo spremljal Rus. V prepiru je Kraysl potegnil revolver in se ustrelil. Revolver mu je ona posodila pred nekaj dnevi. Ker je tudi Kraysl sam pred smrtjo izjavil, da se je sam ustrelil, je redarstvo v dilemi: sumi, da je Kraysl podal svojo izjavo pred smrtjo iz kavalirstva napram grofici, in da je dejanski streljal grofica. Grofico so obdržali v preiskovalnem zaporu.

Dohodki filmskih zvezd.

Znana filmska zvezda v Los Angelesu, Mary Pickford, žena filmskega igralca Douglasa Fairbanksa, je v nekem davčnem procesu z državo pri zaslišanju izjavila, da je imela že l. 1917 letnih dohodkov 560.000 dolarjev (blizu 32 milijonov dinarjev). Za nas so to bajne številke!

Slovenski dom v Milwaukee.

Amerikanski slovenski listi javljajo, da je slovenska delavska organizacija v Milwaukee sklenila zgraditi svoj dom za 335.000 dolarjev. V domu bodo prostori za vse prosvetne organizacije, poleg tega pa cela vrsta trgovin.

Kako so odkrili krejski labirint

Arheolog dr. Markovitis poroča v atenskih listih, kako je bil odkrit bajeslovni labirint na Kreti po ekspediciji, ki je bila tja poslana, da raziskuje zgradbe kralja Minosa. »Nekega dne« — pripoveduje dr. Markovitis — »ko smo že izgubili vsako nado, da bi se nam posrečilo najti kako novo senzacijo, nas je opozoril neki delavec, ki je delal na izkopavanju, da dim njegove cigarete sili navzdol mesto kvišku in da ga vsesava neka razpoklina v zemlji. Takoj smo slutili, da je na tem mestu podzemski hodnik. Naša slutnja se je uresničila, zakaj kratko nato smo odkrili labirint. Tako je cigareta pripomogla k razkritju kulture, koje tajnosti so človeštvu dolgo ostale zakrite.«

Misijonar v aeroplanu

Pariški listi poročajo o reverendu patru Toujesu. L. 1914 je šel na fronto in se je proslavil kot pilot bombardujočih letal. Njegovo junaštvo in hladnokrvnost ste postali legendarni v celi eskadrili. Po vojni pa je Toujes zopet oblekel suvano in položil izpit kot civilni letalec. Posvetiti se hoče misiji in kot misijonar letalec potovati iz kraja v kraj, da bi tako s pomočjo letala širil besedo božjo.

Še ena vseirska raketa

Iz Newyorka javljajo, da profesor dr. Robert Goddard na Clark - vseučilišču v Worcesteru gradi v Camp Deaversu stolp, s katerega bo v bližnji bodočnosti izstrelil raketo v vesmir. Prof. Goddard se bavi s to idejo že 20 let in posrečilo se mu je, konstruirati takšno 5 m dolgo raketo. Kot praktični Amerikanec se seveda ne bavi z mislijo poleta na mesec, ampak hoče s pomočjo aparata za registriranje na raketi samo proučiti višje sfere v zračni atmosferi. Raketa se bo kretala z užiganimi temperiranih eksplozij aparat za registriranje pa bodo padli s pomočjo posebno konstruiranih padobranov zopet na zemljo in sicer v bližini mesta, odkoder bo raketa izstreljena. Stolp v Camp Deaversu je visok 24 m.

Da bi mogel v Ameriko

Kolar in mizar Stevan Tabaković v Mitrovici je na vsak način hotel v Ameriko, ni pa imel potrebnih sredstev. Dolgo je premišljal, kako bi rešil ta »problem«. Nekega dne pa se mu je zasvetilo. Pri novosadski tvrdki, s katero je bil v poslovnik zvezah, je vzel blaga v vrednosti 40.000 Din, blago prodal in denar spravil. Potnico za Ameriko je že imel, pa hajde na pot. Toda novosadska tvrdka je stvar prehitro izvohala in prijavila policiji, ki je stopila takoj v akcijo. Za Tabakovićem je bila izdana tirailica in v Cherbourgu je že padel v roke pravici. Zapazilo ga je med množico potnikov ostro detektivsko oko. Tabakovića so predali našim oblastim.

12 milijonov ameriških žen zahteva pomorsko razorožitev.

Na londonsko razorožitveno konferenco je bila iz Washingtona poslana knjiga, ki vsebuje poziv, podpisan od 12 milijonov ameriških žen, naj se velesile pogodijo za omejitev oboroževanja. Knjiga bo konferenci oddana istočasno s podobnim pozivom, podpisanim od 100.000 japonskih žen.

Opica prenesla grižo na ljudi.

V okrožju Winsen v Lüneburgu je pred dnevi zbolela sedemglava rodbina pod težkimi simptomi. Ugotovilo se je, da je opica, katero so dobili otroci od sorodnikov za igraro, imela grižo, ki jo je prenesla na otroke, ti pa na odrasle. Najmlajši otrok je umrl.

Lomljenje ledu potom kemikalij.

Iz Montreala prihaja senačna vest o izumu prof. Howarda Barnese, kateremu je uspelo najti kemično zmes, ki raztrga led, če se jo potroši na površino. Izum ima velik pomen za severna pristanišča. Dozdajni poskusi so uspeli. Led se lomi ob velikem trušču na male kose.

Sport

Zimsko-sportna sekcija ISSK Maribor priredi v nedeljo 26. januarja sankarsko tekmo na progi Ruška koča - Ruše za prvenstvo mariborskega podsaveza v štirih kategorijah: 1. Gospodje posamezno. 2. Dame posamezno. 3. Mešani pari. 4. Gospodje v dvojici. Pravico starta imajo vsi prijavljeni brez ozira na verifikacijo. Start ob 13. pri Ruški koči, cilj v Rušah pri Gasilnem domu. Prijavnina 10 Din. Prijave se sprejemajo do 25. t. m. opoldne v trgovini Sport Roglič, Grajski trg št. 1: v Rušah g. Lesjak. — Naknadne prijave proti dvojni prijavnini v Ruški koči. Vodstvo tekme: predsednik g. Golubovič; podpredsednika: gg. Lesjak in dr. Orožen; tehnični vodja: g. Voglar. Starterji: gg. Roglič, Vetrh, Pohar. Časomerilci na cilju: gg. Šepce, Baloh, Parma. Nadzornika proge in kontrole: gg. Golubovič in Voglar. Zapisnikar: g. Lavrenčič. Zdravniška služba: gg. dr. Sekula in dr. Stamol. Objava rezultatov in razdelitev nagrad ob 15. v Rušah. Prvo plasirani vsake kategorije dobijo častna darila, II. in III. plasirani diplome. Vsak tekmovalac vozi na svojo lastno odgovornost. V slučaju, da ne bi bile snežne prilike na dan 26. januarja ugodne, se tekma preloži na poznejši termin.

Razpored spomladanskega prvenstvenega tekmovanja nog. klubov v Mariboru.

Mariborski MOLNP je na svoji večrajšnji seji izžrebal termine za odigranje letošnjih nogometnih prvenstvenih tekem:

- 16. marca: SK Železničar:SK Svoboda ob 15. na igrišču SK Železničarja.
- 23. marca: SK Rapid:SK Svoboda ob 14. uri na igrišču SK Rapida.
- 23. marca: ISSK Maribor:SK Železničar ob 16. uri na igrišču SK Železničarja.
- 30. marca: ISSK Maribor:SK Rapid ob 15. uri na igrišču SK Rapida.
- 6. aprila: SK Železničar:SK Rapid ob 16. uri na igrišču SK Železničarja. — ISSK Maribor:SK Svoboda ob 14. uri na igrišču SK Maribor.
- 13. aprila: Zmagovalec mariborskega okrožja proti celjskemu prvaku v Celju.
- 27. aprila: Zmagovalec celjskega okrožja proti mar. prvaku v Mariboru.
- 4. maja: Finale za prvenstvo Slovenije med ljubljanskim prvacom in zmagovalcem v tekmi Maribor:Celje v Ljubljani.
- 11. maja: Revanšna tekma po dvojnem cupsistemu s klubom, ki bo 4. maja igral v Ljubljani za prvenstvo Slovenije.

V slučaju, da bo dne 16. III. slabo vreme, se tekma SK Železničar : SK Svoboda odigra dne 30. marca.

Prvenstveno tekmovanje rezervnega moštva se odigra vsakokrat kot predtekma. Nadalje so na programu medmestne tekme z Gradcem, Celovcem, Ljubljano in Celjem.

SK Železničar.

Članstvo se ponovno opozarja, da se vrše redni treningi vsak ponedeljek, sredo in četrtek ob 20. uri in sicer po sledenjem vrstnem redu: v ponedeljek: mladina, v sredo: tekoatleti, v četrtek: I. moštvo in rezerva. Dostop k treningom imajo samo dotični člani, ki so poravnali klubsko članarino. Opozarja pa se članstvo že sedaj, da nihče od dotičnih, ki treningov redno ne posečajo, ne bo prišel v poštev za postavbo moštve. Še posebno se opozarja tekoatlete, da redno posečajo treninge, radi nameravnega tekmovanja za prvenstvo dravske banovine. — Načelnik.

Zagrebska Concordia v Beogradu.

Beograjska Jugoslavija je povabila Concordio v Beograd in bo odigrala dne 25. jan. proti Jugoslaviji in dne 26. jan. proti »Soko« v Beogradu. Za nastop Zagrebčanov v Beogradu vlada veliki interes.

Berlinski »Acht-Uhr-Abendblatt« ve poročati o tajnem ukazu iz Moskve, da morajo komunisti 1. febr. nastopiti z manifestacijami. Zlasti v Nemčiji pričakujejo za ta dan pojačano akcijo komunistov.

Michel Zévaco

Lukrecija Borgia

Zgodovinski roman

Neznanec se je oklenil kamna z rokami... Ragastens ga je hotel potegniti iz vode...

»Nel!« je zastokal tujec v smrtnem boju, »to je odveč... umrl bom... toda hočem se maščevati... Poslušajte!«

»Poslušam!« je dejal Ragastens, ki so mu vstajali lasje od nepričakovane žaloigre.

»Grof Alma... obvestite ga... obvestite njegovo hčer... on jo hoče odpeljati... Bog ne daj tega!«

»Kdo... grof Alma?... Kdo je njegova hči?«

»Njegova hči... Beatrice... Primavera!«

Tresljaj groze je presunil Ragastensa.

»Pravite,« je dejal z glasom, hripavim od tesnobe, »pravite, da jo hoče nekdo odpeljati... Kdo?«

V tem trenutku je stresel neznanca smrtni krč... iztegnil je ude... njegove roke so izpušile kamen, telo je zdrknilo v vodo... in je izginilo v pljuskju črnih valov.

Ragastens se je vzravnal. Njegove oči so željno blodile po gosti temi. Zaman!

Vrnil se je v sobo ter obrisal mrzli znoj, ki mu je drl po licu.

»Oh!« je dejal zamolklo, »kakšna je ta strašna skrivnost, ki mi je ni bilo usojeno spoznati!... Ine ji je Beatrice... hči je grofa Alma... In nekdo jo hoče odpeljati... A kdo?... kdo...«

V tem hipu je počasi odbila ura pri Sv. Petru.

»Polnoč!« je dejal vitez osuplo.

Planil je iz hiše in stekel proti Palači Smeha, kjer ga je pričakoval njegov svetli pokrovitelj Cezar Borgia.

IV.

Rimske noči.

Skoraj v istem trenutku, ko se je vitez de Ragastens po večerji izpremenil v krojača in pričel šivati na svoj jopič razne vezanine, ki jih je imel pripravljene za slučaj, če bi bilo treba polepšati svojo zunanost — nekako okrog devete ure zvečer — je stopil Cezar Borgia v spremstvu štirih mladih mož v Palačo Smeha.

Palača se je delila v dva popolnoma ločena dela. Prvega so tvorili javni prostori, dvanaestorica velikih dvoran, ki so imele okna na trg. Bile so opremljene z nezasišanimi razkošjem.

Cezar je s svojim spremstvom naglo prekoračil te velikolepe dvorane, kjer so se kopičila največja čuda laške umetnosti. Družba je dospela do vrat iz pozlačenega bronu, kjer sta stražila dva Nubijca, črna kakor noč in nema kakor molčanje.

Cezar je dal znamenje. Eden izmed Nubijcev je pritisnil s prstom na gumb in bronasta vrata so se odprla.

Kakor hitro je Cezar s svojimi spremljevalci prestopil prag, so se zaprla vrata brez glasu. Družba je stala v nekakšni veži z visokimi jaspastimi zidovi.

Od stropa je padala iz medlo brušene polkrogle rožnata luč; puščaje prostor v poltemi, ugodni fantastičnim sanjam.

Kroginkrog veže so bili razpostavljeni kipi od belega marmorja; njih nesramne golote, dela razbrzdane domišljije genialnih umetnikov, so se nudile očem v nameroma hotljivih položajih.

Na sredi se je dvigal vodometa nalik snopu in padal z rahlim žuborenjem nazaj v kotanje, šireč po vsej prostorni veži prijetno svežost; iz kotanje, okrašene s prekrasnimi reliefi, pa se je dvigal kip, predstavljaljoč Ljubezen, krivečo se v najvišjem krču — Ljubezen, ki jo je bicala in obenem kronala boginja Pohote.

Ta skupina, bleščeča od čarnega življenja, je bila mojstrsko delo mladega kiparja, ki ga je Lukrecija ščitila in pospeševala; ime mu je bilo Michel-Angelo Buonarroti.

Nasproti bronastih vrat so bila vrata od rožnega lesa, vsa vložena s prelestnimi srebrnimi okovi.

Pri teh vratih je opravljala stražo dvojica žensk: dvojica nagih žen, krasnih kakor dva marmorna kipa; sedeli, ali bolje, napol ležali sta na debelih blazinah...

Tudi ta vrata so se zagonetno odprla na Cezarjev mig. Se vedno v spremstvu svoje družbe, je stopil zdaj v sobano, ki je bila morda manj prostorna, zato pa opremljena s še učenejšim in bogatejšim razkošjem.

Zlati svečniki so nosili rožnate voščence, ki so med gorenjem razširjale dražec, zaljubljen vonj.

Godba, rahla, kakor bi zvenela iz daljave — godba, zlivajoča se iz skladnih akordov piščalke, gosli in gitare, se je oglašala v jedva slišnem mrmranju. In ta godba, ki je prihajala kakor s sunki skrivnostnih valov, se je družila z ženskimi glasovi, pojočimi o slavi in ljubezni.

Pohišta ni bilo v tej dvorani, razen jedilnice in ogromne mize; toda obilica širokih in mehkih blazin ter gostih, bogato vezenih preprog je povsod vabila k počitku.

Miza je bila vsa obložena z neverjetnim bogastvom jedil, med njimi posladkorjeno sadje, tuje slaščice, pripravljene po egiptovskih čarovnicah, in okusni prigrizki, katerih recepte je vedela samo Lukrecija in so jih pripravljali samo v njeni palači...

Okrog te mize se je zbralo že več ljudi; namestu da bi sedeli, so napol ležali na nekakšnih posteljah, po šegi starih Rimljanov.

Ena sama ženska je bila med njimi: vladarica palače. Kirka te začarane jame, čudesna čarovnica, ki je kraljevala nad moškimi čustvi, sestra Cezarjeva, hči papeža, Lukrecija Borgia!

Ko je vstopil Cezar, se je napol vzdignila ter mu pomolila roko; vsak prst na roki se je lesketal v zlahtnem kamenju, ki je predstavljalo že samo zase ogromno imetje.

»Kako pozno prihajaš, dragi brat!«

»Oprosti mi, ljuba Lukrecija,« je odgovoril Cezar.

»Šele ponoči sem se vrnil s temi gospodi z dolgega izprehoda po Florentinski cesti...«

»Bodi ti odpuščeno... a zakaj ne pozdraviš svojega brata?«

Cezar se je obrnil do moža poleg Lukrecije, ki se je stresel od nemira, ko je videl Cezarja stopiti v dvorano. Ta mož je bil Francesco Borgia, vojvoda Gandijski, drugi sin papeža, brat Cezarja in Lukrecije.

S smehljajem na ustnicah sta si brata podala roke; toda vsak je napeto prežal na sleherno kretnjo drugega.

Ta hip se je Lukrecija mahoma sklonila k Fran-

cescu, prišla ga z rokami za glavo in ga strastno poljubila na usta.

»To je ljubezen... med bratom in sestro,« se je porogal Cezar, »ali pa naj me zlodej vzame... In vendar, saj sem veščak v teh stvarih...«

»Res,« je dejala Lukrecija, »Francesca ljubim... on je najboljši med nami vsemi.«

»Preveč me hvališ sestra,« je dejal vojvoda Gandijski s težkim nemirom. »Ako je naša hiša slavna in papeški prestol našega očeta neomajljiv — vse to dolgujemo vendar samo meču našega dragega Cezarja...«

»Tako je!« se je oglašil Cezar. »Prav čedno sem obračal meč... Ostro jeklo, to je moj posel... meč ali bodalo!«

S temi besedami je izdrl svoje bodalo in ga s silovitim sunkom zasadil v mizo; oči so se mu obrobile s krvavimi žilami... Trepet tesnobe je izpreletel vse goste. Francesco je strašno prebledel; toda Lukrecija se je glasno zasmejala.

»Večerjajmo!« je dejala veselo.

Strežajke so nemudoma pričele nalivati čaše s slakuškim in kijskim vinom, s parfumiranim Alikantom in s Kristovo solzo, ki je izpreminjala kristalno bleščanje kupic v rubine. Te strežajke so bile popolnoma gole. Bilo je devet gostov in devet strežajk.

Lukrecija Borgia je bila oblečena, toda baš toliko, da se je kazala gostom v še mikavnejši lepoti. Lahka tenčica je pokrivala njeno rimsko goloto in njen nekoliko obilni kras — oblike, ki so se zdele izklesane iz najlepšega marmorja. In ta golota je pri sleherni kretnji zasijala skozi obleko.

Od časa do časa se je skrivoma ozrla na brokatno zaveso, ki je vselej jedva vidno vztrepetala. Toda najsi je bilo trepetanje še tako rahlo, vendar je zadoščalo Lukreciji v dokaz, da jo nekdo gleda in posluša.

»Kaj govore po našem dobrem rimskem mestu?« je vprašala.

»Bogme, gospa, pripovedujejo si nekaj nezaslišanega, neverjetnega kakor pravljica...«

»Kaj neki, vojvoda Rienzi?«

»Vojvoda!« se je oglašil Francesco Borgia. Njegov glas je bil skoraj proseč.

Toda omamna vina so že učinkovala na glave. Nekakšna blaznost se je lotevala gostov.

»Zgodba je o ljubezni!« je povzel vojvoda.

»Glejte, glejte!« je dejala Lukrecija. »Ljubezen... oh, ljubezen... edino, kar je resničnega in vrednega, da zanj živimo in umremo!«

Tako govoreč se je oklenila vratu svojega brata Francesca...

»Pripovedujte, vojvoda!« je velela z medlečim glasom.

»Da, da!« so zavpili gostje. »O ljubezni! Govorimo samo o ljubezni!«

Daljnja godba je pošiljala v dvorano svoje valove skladnih akordov, ki so postajali čedalje bolj sladki in razburjajoči. Strežajke so se polagoma izpreminjale v ljubavnice. Nekatere izmed njih so sedele gošpodom, ki bi jim morale streči, na kolenih, ter se privijale k njim v strastnem objemu...

»Oh,« je povzel vojvoda Rienzi, »o čisti, deviški ljubezni govori naša zgodba. Skoro sram me je, da bi jo povedal na tem kraju...«

»Govorite,« je dejal Cezar kratko.

(Nadaljevanje sledi).

Mali oglasi, ki služijo posredovalne in socialne namene obdelatva: vsaka beseda 30 p, najmanjši znesek Din 5--

Mali oglasi

Zenitve, dopisovanje in oglaševanje ali reklamnega značaja: vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 10--

Plačilnega natakara
z kavcijo sprejemem. Naslov v upravi lista. 205

Majniško cvetlično s'rd
v pločevinastih dozah po 5 kg, pošilja po poštne povzetju za Din 110.--
Poštnino plača sam. Toplak Valentin, čebelar v Gačniku, pošta Pesnica. 204

Pletilni stroj 8x60, skoraj nov
prodam. Odjemalcu pouk zastoj. Pletarna, Vojašniška ulica 2, Maribor. 207

Sobo, snažno in solnčno
z eno ali dvema posteljama z uporabo kopalnice, s posebnim vvhodom, oddam.

Prodajam 20% kronski bon
v znesku 4748 s 20% popustom Naslov v upravi lista. 211

Spalne in jedilne sobe
po najmodernejšem vzorcu in po konkurenčnih cenah prodam. Mizarstvo Rudolf Kompara, Aleksandrova c. 48.

Park kavarna
odprta čez celo zimo. 206

»JDEAL«
MARIBOR

Tel. 2480 Tel. 2480

Parna pralnica in kem. čistilnica

Centrala: Frankopanova 9
Podružnica: Vetrinjska 7
Pride in dostavi se na dom

Spominjajte se CMD!

20%
kronske bone kupimo!

Plačamo do 1000 60%, čez 1000 65%. Prometna bančna družba, Maribor, Cankarjeva ulica 14

Zastonj
dobite 1. številko

„ROMANA“

tednika za vse na ogled, če izpolnite spodnji odrezek, ga nalepite na dopisnico in pošljete na upravo „Romana“ Ljubljana, Breg št. 10

Razločno izpolnite in odrežite!

Glede na ogles v „Mariborskem Večerniku“ Vas prosim, da mi pošljete 1. številko „Romana“. Če mi list ne bo ugal, ga v treh dneh vrnem.

Ime _____

poklic _____

kraj in z. pošta _____

„MERAKL“

382

MEDIĆ-ZANKL, MARIBOR

D. Z. O. Z.

PODRUŽNICA, GLAVNI TRG ŠTEV. 20

barve, mastila, lake, kit, klej, emajle, čopiče in zanjamoeno čisti firnež najboljšje vrste nudi tovarna